

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Grzegorz Tyrka
Protokolant:	Ewa Grychtoł

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2015 r. w Gliwicach

sprawy O. S., D. S. (1) (S.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o ustalenie odpowiedzialności osób trzecich

na skutek odwołania O. S., D. S. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 7 listopada 2013r. **nr** (...) -Z/S/KT

z dnia 7 listopada 2013r. **nr** (...) -Z/S/KT

oddala odwołania.

(-) SSR del. Grzegorz Tyrka

VIII U 312/14

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 7 listopada 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. ustalił, że odwołujący D. S. (1) jako spadkobierca zmarłego D. S. (2) jest odpowiedzialny solidarnie wraz z siostrą O. S. za zobowiązania spadkodawcy z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne za okresy: grudzień 2001 roku, od marca 2002 roku do sierpnia 2002 roku, od grudnia 2002 roku do stycznia 2003 roku, od września 2003 roku do października 2003 roku, grudzień 2003 roku, marzec 2004 roku, od września 2004 roku do listopada 2004 roku, styczeń 2005 roku, marzec 2005 roku, od września 2005 roku do kwietnia 2006 roku w wysokości 1 401,72 zł, na którą składają się należność główna w wysokości 1 363,72 zł oraz odsetki w wysokości 38 zł naliczone na dzień 12 czerwca 2006 roku.

Na uzasadnienie podano, że spadkodawca D. S. (2) w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą jako płatnik składek zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązany był do obliczania, rozliczania oraz płacenia w terminach określonych w/w ustawą należnych składek na ubezpieczenia społeczne. Z

tytułu prowadzonej działalności gospodarczej powstały zaległości. Na podstawie art. 100 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa w związku z art. 31 i art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych organ rentowy decyzją orzeka w zakresie odpowiedzialności poszczególnych spadkobierców za zadłużenie spadkodawcy z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Na podstawie art. 98 § 1 i § 2 ustawy Ordynacja podatkowa do odpowiedzialności spadkobierców za zobowiązania spadkodawców stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. Organ rentowy podał, że zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w (...) z dnia 18 maja 2002 roku w sprawie I Ns 445/12 spadek po zmarłym D. S. (2) na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabyli syn D. S. (1) oraz córka O. S., każdy po 1/2 części. Zgodnie z informacją uzyskaną od naczelnika Urzędu Skarbowego w B. spadkobiercy złożyli zeznanie podatkowe o nabyciu własności rzeczy lub praw majątkowych, w którym wykazali wartość spadku nabytego przez wszystkich spadkobierców w łącznej wysokości 38 850 zł. Organ rentowy podał, że spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za nieuiszczone składki przez zmarłego D. S. (2).

Odwołujący D. S. (1) wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, że nie ma obowiązku uiszczenia zaległych składek na ubezpieczenie zdrowotne po zmarłym D. S. (2).

Na uzasadnienie podano, że zmarły D. S. (2) uiszczył za pośrednictwem Poczty Polskiej składki na ubezpieczenie zdrowotne objęte zaskarżoną decyzją. Odwołujący podniósł także zarzut przedawnienia żądania organu rentowego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. wniósł o oddalenie odwołania.

Na uzasadnienie podano, że odwołujący oraz jego siostra O. S. ponoszą solidarną odpowiedzialność za zobowiązania zmarłego D. S. (2). Organ rentowy podał, że D. S. (2) nie uiszczył składek na ubezpieczenie zdrowotne za okresy i w wysokości objętej zaskarżoną decyzją. Organ rentowy dodał, że nieuiszczone składki nie uległy przedawnieniu.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. wydał także decyzję o ustaleniu odpowiedzialności O. S. za zobowiązania zmarłego D. S. (2) z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne, wskazując iż odpowiedzialność jest solidarna wraz z odwołującym D. S. (1).

O. S. wniosła odwołanie od decyzji.

Na podstawie art. 219 k.p.c. zarządzono połączenie odwołania D. S. (1) i O. S. do wspólnego rozpoznania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

D. S. (2) nie uiszczył składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w wysokości 1 363,72 zł za następujące okresy: grudzień 2001 roku, od marca 2002 roku do sierpnia 2002 roku, od grudnia 2002 roku do stycznia 2003 roku, od września 2003 roku do października 2003 roku, grudzień 2003 roku, marzec 2004 roku, od września 2004 roku do listopada 2004 roku, styczeń 2005 roku, marzec 2005 roku, od września 2005 roku do kwietnia 2006 roku, oraz odsetki w wysokości 38 zł naliczone na dzień 12 czerwca 2006 roku.

Dnia 12 czerwca 2006 roku D. S. (2) zmarł.

Na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w (...) z dnia 18 maja 2012 roku w sprawie I Ns 445/12 spadek po D. S. (2) nabyli syn D. S. (1) i córka O. S., po 1/2 części każdy z dobrodziejstwem inwentarza.

Odwołujący D. S. (1) i O. S. złożyli w urzędzie skarbowym zeznanie podatkowe o nabyciu rzeczy lub praw majątkowych, w którym wykazali łączną wartość spadku nabytego po D. S. (2) w wysokości 35 850 zł.

Odwołujący D. S. (1) przedłożył dowody zapłaty składek na ubezpieczenie zdrowotne: 1) za grudzień 2005 roku w wysokości 157,48 zł, 2) za styczeń 2006 roku w wysokości 159,10 zł, 3) za luty 2006 roku w wysokości 163,78 zł, 4) za marzec 2006 roku w wysokości 163,78 zł, 5) za kwiecień 2006 roku w wysokości 175,25 zł.

Organ rentowy podał, że dowody zapłaty nie potwierdzają, że składki na ubezpieczenie zdrowotne zostały przekazane na konto funduszu ubezpieczenia zdrowotnego. Organ rentowy dodał, że płatności były realizowane z konta prowadzonego przez Bank (...).

Bank (...) w piśmie z dnia 7 października 2014 roku wyjaśnił, że D. S. (2) był posiadaczem rachunku bankowego, które zostało zajęte przez komornika sądowego W. C. w związku z prowadzonym postępowaniem egzekucyjnym w sprawie Km 3687/05. Bank (...) wskazał, że na podstawie art. 889 k.p.c. był zobowiązany do niedokonywania wypłat z rachunku bankowego D. S. (2) bez zgody komornika do wysokości zajętej wierzytelności, a istniejącą na nim kwotę objętą zajęciem, miał obowiązek bezzwłocznie przekazać komornikowi na pokrycie egzekwowanej należności. Bank (...) dodał, że następujące należności znajdujące się na rachunku bankowym D. S. (2) przekazał na rachunek wskazany przez komornika sądowego: 1) 154,61 zł wpłacone dnia 10.10.2005 r., 2) 157,48 zł wpłacone dnia 15.11.2005 r., 3) 157,48 zł wpłacone dnia 12.12.2005 r., 4) 157,48 zł wpłacone dnia 11.01.2006 r., 5) 159,10 zł wpłacone 8.02.2006 r., 6) 163,78 zł wpłacone dnia 10.03.2006r., 7) 163,78 zł wpłacone dnia 12.04.2006 r., 8) 175,25 zł wpłacone dnia 10.05.2006 r.

Komornik Sądowy Rewiru II przy Sądzie Rejonowym w (...) prowadził postępowanie egzekucyjne w sprawie II Km 3687/05 na podstawie tytułu wykonawczego Sądu Rejonowego w Opolu z dnia 28 lutego 2005 roku w sprawie V GNc 428/05.

/dowód z: akt ZUS, pisma Banku (...), akt komorniczych II Km 3687/05 /.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie D. S. (1) nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem zaskarżona decyzja odpowiada prawu.

Inicjując rozważania prawne należy podzielić pogląd Sądu Najwyższego, zgodnie z którym należności organu ubezpieczeń społecznych z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych mają charakter płatności (wierzytelności) samoobliczanych i opłacanych przez płatnika składek w terminach ustawowo określonych, bez potrzeby uprzedniego wzywania do ich wykonania – wyrok z dnia 2 grudnia 2010 roku, w sprawie II UK 146/10, opublikowany w OSNP z 2012 roku, Nr 3-4, poz. 46.

Składki na ubezpieczenie społeczne stają się wymagalne w terminie ich płatności niezależnie od tego, czy zostały prawidłowo rozliczone i wskazane w deklaracji rozliczeniowej (art. 46 ust. 1, art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1999 roku o systemie ubezpieczeń społecznych – tj. Dz. U. z 2013 roku, poz. 1442 ze zm.) oraz art. 31 tejże ustawy w związku z art. 51 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Ordynacja Podatkowa (tj. Dz.U. z 2012 roku, poz. 749 ze zm.). Obligatoryjność opłacania składek na ubezpieczenia społeczne dotyczy wszystkich płatników składek. Ryzyko związane z prowadzoną działalnością ponosi przedsiębiorca zarówno w trakcie jej prowadzenia, jak i po zakończeniu – wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 8 kwietnia 2010 roku, w sprawie III AUa 1157/09, opublikowany w OSAŁ z 2010 roku, Nr 2, poz. 16

Odwołujący D. S. (1) oraz jego siostra O. S. są spadkobiercami D. S. (2). Z uwagi na przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza oboje ponoszą solidarną odpowiedzialność do wartości stanu czynnego spadku (art. 1031 § 2 k.c., art. 1034 § 1 k.c.).

Odwołujący D. S. (1) oraz jego siostra O. S. ponoszą odpowiedzialność za zadłużenie D. S. (2) z tytułu zaległych składek na ubezpieczenie zdrowotne (art. 100 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa w związku z art. 31 i art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu przedawnienia, zgłoszonego przez odwołującego.

Zgodnie z pierwotnym brzmieniem art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 1998 roku, Nr 137, poz. 887) należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat,

a w przypadku przerwania biegu przedawnienia, o którym mowa w ust. 5, po upływie 10 lat licząc od dnia, w którym stały się wymagalne.

Na podstawie art. 1 pkt) 9 lit. a) ustawy z dnia 18 grudnia 2002 roku o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2002 roku, Nr 241, poz. 2074) art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych otrzymał brzmienie: „należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-5d.” Ustawa nowelizująca weszła w życie z dniem 1 stycznia 2003 roku.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2005 roku (w sprawie I UK 232/04, opublikowany w OSNP z 2006 roku, Nr 1-2, poz. 26) zmiana art. 24 ust. 4 ustawy, dokonana ustawą z dnia 18 grudnia 2002 roku o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, ustanawiająca dziesięcioletni okres przedawnienia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2003 roku, nie ma zastosowania do należności przedawnionych przed tym dniem.

Skoro należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres poczynając od grudnia 2001 roku nie uległo 5-letniemu przedawnieniu przed dniem 1 stycznia 2003 roku, to należności te podlegały nowemu 10-letniemu terminowi przedawnienia.

Zgodnie z art. 24 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych bieg terminu przedawnienia, o którym mowa w ust. 4, ulega zawieszeniu od dnia śmierci spadkodawcy do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia, nie dłużej jednak niż do dnia, w którym upłynęły 2 lata od śmierci spadkodawcy.

D. S. (2) zmarł 12 czerwca 2006 roku. Postanowienie o stwierdzeniu spadku zostało wydane przez Sąd Rejonowy w (...) dnia 18 maja 2012 roku. Oznacza to, że do 10-letniego terminu przedawnienia należało dodać 2 lata w związku z zawieszeniem biegu przedawnienia. Zatem składka na ubezpieczenie zdrowotne za grudzień 2001 roku uległaby przedawnieniu w styczniu 2014 roku. Natomiast organ rentowy w lipcu 2013 roku wszczął postępowanie wobec odwołującego i O. S. o zapłatę zaległych składek po zmarłym D. S. (2).

Zgodnie z art. 11 pkt) 1 lit. a) ustawy z dnia 16 września 2011 roku o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. z 2011 roku, Nr 232, poz. 1378) w ustawie z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, ze zm.) wprowadza się następujące zmiany: art. 24 ust. 4 otrzymuje brzmienie: „należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6.” Ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku. Natomiast zgodnie z przepisem przejściowym art. 27 ust. 1 w/w ustawy do przedawnienia należności z tytułu składek, o których mowa [...] w art. 24 ust. 4 ustawy wymienionej w art. 11, którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 roku, stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2012 roku.

Z art. 11 pkt) 1 lit. a) i art. 27 ust. 1 w/w ustawy o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców wynika, że do należności składkowych nieprzedawnionych do dnia 1 stycznia 2012 roku (wedle starych zasad z zastosowaniem 10-letniego okresu przedawnienia) ma zastosowanie 5-letni termin przedawnienia, z tym jednakże bardzo istotnym zastrzeżeniem, że liczy się go nie od daty ich wymagalności, tak jak o tym stanowi art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ale od dnia 1 stycznia 2012 roku – wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 24 czerwca 2014 roku w sprawie III AUa 1800/13, opublikowany w LEX Nr 1567055. W związku z tym pięcioletni okres przedawnienia składek na ubezpieczenia społeczne obliczony zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców – stosowany do składek nieprzedawnionych do 1 stycznia 2012 roku – nie może upłynąć wcześniej niż z dniem 1 stycznia 2017 roku – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2013 roku, w sprawie I UK 613/12, opublikowany w OSNP z 2014 roku, Nr 3, poz. 44.

Dotychczasowa analiza stanu prawnego pozwala przyjąć, że należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne, objęte zaskarżoną decyzją, nie uległy przedawnieniu.

Odwołujący podał, że zmarły D. S. (2) uiszczył składki na ubezpieczenie zdrowotne i na tę okoliczność przedstawił dowody wpłat na konto bankowe zmarłego. Zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że środki pieniężne nie zostały uiszczzone na fundusz ubezpieczenia zdrowotnego, bowiem zostały zajęte przez komornika w postępowaniu egzekucyjnym.

Należy podnieść, że podstawowym obowiązkiem każdego przedsiębiorcy jest opłacanie należności z tytułu składek ubezpieczeniowych za dany miesiąc, nie później niż w terminie do: a) **10. dnia następnego miesiąca** - dla osoby fizycznej opłacającej składki wyłącznie za siebie, b) **15. dnia następnego miesiąca** - dla pozostałych płatników składek - art. 47 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Składki opłaca się na wskazane przez ZUS rachunki bankowe w podziale na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie precyzują, co uważa się za termin dokonania zapłaty składek. W tym zakresie – art. 31 – odsyłają jednak do art. 60 ustawy Ordynacja podatkowa, zgodnie z którą za termin dokonania zapłaty podatku uważa się: 1) przy zapłacie gotówką - dzień wpłacenia kwoty podatku w kasie organu podatkowego lub na rachunek tego organu w banku, w placówce pocztowej, w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej albo dzień pobrania podatku przez płatnika lub inkasenta; 2) w obrocie bezgotówkowym - dzień obciążenia rachunku bankowego podatnika lub rachunku podatnika w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej na podstawie polecenia przelewu.

Brak jest ustawowo uregulowanej definicji momentu obciążenia rachunku bankowego. Zgodnie z definicją zawartą w Słowniku Języka Polskiego PWN za obciążenie uważa się nałożenie na kogoś zobowiązania, zlecenie komuś wykonania czegoś natomiast obciążeniem konta jest zapisanie transakcji na danym koncie (oczywiście posiadacz rachunku winien posiadać na nim środki finansowe w niezbędnej wysokości w tym dniu) – wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 4 czerwca 2014 roku, w sprawie (...) SA/Wa (...), opublikowany w LEX Nr 1548278.

Płatnik składek (D. S. (2)) był zobowiązany opłacać składki ubezpieczeniowe w formie bezgotówkowej, w drodze obciążenia rachunku bankowego płatnika składek (czyli tzw. przelewem). Z materiału dowodowego wynika, że D. S. (2) uiszczał składki, korzystając z konta (...).

Pod pojęciem rachunku bankowego rozumie się rachunek bankowy, rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej przedsiębiorcy będącego jej członkiem; jest to również konto (...) (prowadzone przez Bank (...) SA).

Zgodnie z regulaminem konta (...) w Banku (...) SA konto bankowe podlega egzekucji zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującymi w zakresie egzekucji sądowej i administracyjnej (§ 4 ust.3). Bank realizuje dyspozycje obciążenia konta (...) i uznania odpowiedniego rachunku ZUS lub US złożone przez posiadacza konta w urzędzie pocztowym po dokonaniu wpłaty gotówkowej odpowiadającej kwocie zadysponowanej w złożonych poleceniach przelewu (§ 11 ust. 1). Wydana kopia polecenia przelewu opatrzona odciskiem pieczęci (datownikiem) urzędu pocztowego stanowi jednocześnie potwierdzenie dokonania wpłaty gotówkowej na konto (...) posiadacza konta, w wysokości odpowiadającej kwocie zadysponowanej w tym poleceniu przelewu (§ 11 ust. 3). Bank realizuje dyspozycję posiadacza konta w następnym dniu roboczym po dokonaniu wpłaty i złożeniu polecenia przelewu w urzędzie pocztowym, jeżeli nastąpi to do godz. 18.00. (§ 12 ust. 1). Warunkiem realizacji dyspozycji posiadacza konta jest posiadanie na koncie (...), dniu realizacji dyspozycji, kwoty wystarczającej na jej pokrycie (§ 12 ust. 3).

Zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że Bank (...) nie mógł zrealizować dyspozycji D. S. (2), bowiem komornik sądowy zajął środki pieniężne, a tym samym w dniu realizacji dyspozycji na koncie nie było kwoty wystarczającej na jej pokrycie.

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne i art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. odwołanie D. S. (1) należało oddalić.

(-) SSR del. Grzegorz Tyrka